

✿ پیشنهادات یک همکار داروساز

«... به عنوان یک داروساز متعهد پیشنهاداتی درباره اضافه نمودن برخی داروهایی که فعلاً در کشور ساخته نمی‌شوند به فورمولاری ملی National Formulary کشور می‌نمایم.

اولین طراحی که می‌خواهم ارایه بدهم مربوط به بیماری اسهال است و داروهایی که در رابطه با این بیماری در ایران موجود می‌باشند. همانطور که در کتاب Current Medical DX. and txt. آمده اسهال علل مختلف داشته و به دو نوع حاد و مزمن تقسیم می‌شود. طبق دارونامه رسمی ایران که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت غذایی و دارویی در تابستان ۷۹ چاپ اول آن صورت گرفته در Appendix I صفحه ۴۷ قسمت Antidiarrheal Agents داروهای ضداسهال موجود در فورمولاری ایران (NF) فقط پنج دارو هستند:

۱- آلومینیوم هیدروکساید ۲- بیسموت ساب سیترات ۳- کدئین ۴- دیفنوکسیلات و ۵- مورفین

همانطور که اطلاع دارید مورفین از آگونیست‌های قوی اوپیوئیدی و کدئین و دیفنوکسیلات از آگونیست‌های متوسط اوپیوئیدی هستند و هر سه اعتیادآورند و فقط توسط نسخه قابل تجویزند. دو داروی دیگر یعنی آلومینیوم هیدروکساید و بیسموت ساب

سیترات هم که استفاده محدودی به عنوان ضداسهال دارند و در برخی موارد اسهال کاربرد ندارند و آلومینیوم هیدروکساید هم که می‌تواند باعث بیماری آلزایمر شود و استفاده طولانی اثر آن جایز نمی‌باشد. دو داروی دیگر که برای اسهال Specific باکتریایی، پروتوزوایی و آمیبی به کار می‌روند فورازولیدون و دیدوکینول هستند و فقط توسط نسخه قابل تجویزند.

در کشورهای دیگر داروهای ضداسهال دیگری وجود دارند که برای چندین نوع اسهال مؤثرند و دسترسی بیمار به آنان به صورت غیرنسخه‌ای (O.T.C) امکان‌پذیر می‌باشد و این امکان را به بیمار می‌دهد که در جایی که دسترسی به پزشک ندارد از طریق مصرف موقتی و در صورت تشخیص پزشک، طولانی‌تر با استفاده از این ۴ داروی ضداسهال O.T.C. که در ذیل به آن‌ها اشاره می‌شود نیاز خود را برطرف سازد.

داروهای Loperamide (لوپراماید)، Bismuth Attapulgite و Kaolin and Pectin. Subsalicylate داروهای O.T.C. مؤثری در بسیاری از موارد اسهال هستند که به پیشنهاد بنده با اضافه شدن این داروها به فهرست داروهای موجود در داروخانه‌های ایران تسکین علایم اسهال برای بسیاری از بیماران فراهم می‌شود.

Loperamide برای کنترل اسهال یا دفع مکرر

مدفوع آبکی استفاده می‌شود و پتانسیل اعتیادآوری آن به علت نفوذ محدود آن به مغز کم است. به صورت O.T.C. برای کنترل علائم اسهال شامل اسهال مسافران (Traveller's Diarrhea) که شایع‌ترین عامل آن پاتوژن اشری شیباکلی است به کار می‌رود. همین طور در تجویز با نسخه برای ۱- کنترل علائم اسهال کلی ناشناخته حاد و اسهال مزمن مربوط به بیماری التهابی روده (I.B.D.) و ۲- برای کاهش حجم ترشح مدفوع از محل Ileostomy استفاده دارد.

موجود بودن این دارو به صورت O.T.C. با برچسب کامل و یا توضیح کافی داروساز به بیمار می‌تواند در موارد بالا مشکل گشای بسیاری از مسافران و بیماران I.B.D. و Ileostomy شده و برای سایر بیمارانی که دچار اسهال ساده و گذرا می‌باشند مفید باشد.

دو داروی دیگر Attapulgite فعال شده و کائولین-پکتین خاصیت جذب در سطح (adsorbant) و محافظت کننده در درمان علامتی اسهال از طریق کاهش حرکت روده و یا جذب سطحی مایعات داشته و به‌عنوان دو داروی مؤثر O.T.C. سال هاست که مصرف دارند. فقط در مورد مؤثر یا بی‌ضرر بودن داروی کائولین پکتین از لحاظ FDA آمریکا تغییراتی از سال ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۴ انجام شده و تصمیم و تغییر نهایی آن را باید در کتاب مرجع اخیر ۲۰۰۲ جستجو کرد (که بنده فرصت آن را نیافتم).

بیسیموت ساب سالیسیلات هم خاصیت ضدترشعی و ضدباکتریایی in vitro و خاصیت ضدتورمی دارد. موارد مصرف آن برای سوء هاضمه بدون یبوست و تهوع و کنترل اسهال شامل اسهال مسافران (Enterotoxigenic E. Coli) با دوزهای ۲/۱g در روز تا حد سه هفته می‌تواند در

موارد کوتاه مدت تماس محلی ریسک دار استفاده شود. همین طور برای اسهال Infantile مزمن در کودکان با سنین مختلف و برای درمان علائم گاستروانتریت ویروسی Norwalk کاربرد دارد.»
قزوین - دکتر سید فرید لامع - داروساز

❁ داروساز منطقه محروم برای انتقال به شهر بزرگ چه راهی دارد؟

«... اگر جایی از قانون از داروسازی که جوانی‌اش را در راه انجام وظیفه صادقانه سپری کرده است، حکایت می‌شود؛ حتماً پرسشی که برای اینجانب پیش آمده پاسخی خواهد داشت. هر چند که هنوز از مراجع قانونی پاسخی دریافت نکرده‌ام، امید که شما همکار گرامی پاسخ آن را یافته و بر اینجانب منت گذاشته به صورت کتبی به آدرس پشت پاکت این نامه ارسال فرمایید. و اما سؤال؟ داروسازی که قریب به ۲۵ سال در منطقه محروم بروجرد مشغول فعالیت در مشاغل دولتی (۱۴ سال) و خصوصی بوده و اکنون نیز صاحب داروخانه‌ای در حال احتضار است برای انتقال به شهری بزرگ چه راهکاری دارد؟ توضیح این که پولی هم برای خرید داروخانه در شهری بزرگ ندارد. آیا به شرط ادامه حیات محکوم به پوسیدن در این شهر کوچک است؟ یا باید به شهری بزرگ‌تر رفته و به قبول مسئولیت داروخانه اکتفا کند؟! آیا پاداش عمری خدمت صادقانه این گونه باید داده شود؟ البته این را هم می‌دانم که خیلی از جوانان تحصیل کرده در حال حاضر بیکارند ولی آیا باید تاوان ندانم کاری‌ها را من و امثال من بدهیم. ناگفته پیداست که من نیز مادر دو جوانی هستم که حق زندگی بهتر و بهتر را دارند...»

بروجرد - دکتر معصومه رفعت - داروساز